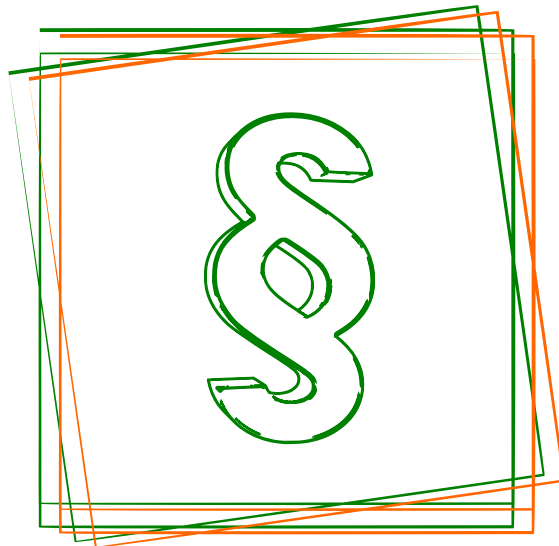

ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ

czyli z jakiej pomocy mogę skorzystać?

Dane aktualne na dzień 2.12.2024 r.

NIEZBĘDNIK PRAWNY

NIEODPŁATNE USŁUGI
-POMOC PRAWNA
-PORADY OBYWATELSKIE
-MEDIACJA

Ministerstwo
Sprawiedliwości

KATOWICE
dla odmiany

Zadanie publiczne współfinansowane ze środków budżetu Państwa otrzymanych z Miasta Katowice

Spis treści

Spis treści	2
1. Wstęp	3
2. Pomoc pieniężna	5
a. Zasiłek stały	5
b. Zasiłek okresowy	5
c. Zasiłek celowy i celowy specjalny	6
d. Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie	6
e. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	7
f. Składki na ubezpieczenie społeczne	7
3. Pomoc niepieniężna	8
a. Praca socjalna	8
b. Sprawienie pogrzebu	8
c. Poradnictwo specjalistyczne	8
d. Interwencja kryzysowa	9
e. Zapewnienie posiłku	9
f. Usługi opiekuńcze	10
4. Świadczenia zdrowotne	10
5. Świadczenia rodzinne	12
a. Zasiłek rodzinny	12
b. Dodatki do zasiłku rodzinnego	13
6. Świadczenia opiekuńcze	14
a. Zasiłek pielęgnacyjny	14
b. Świadczenia pielęgnacyjne	14

1. Wstęp

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej Dz.U.2024.1283 tj. prawo do świadczeń mają:

- osoby samotnie gospodarujące, których dochód nie przekracza kwoty 776 złotych, zwanej kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej;
- osoby w rodzinie, w których dochód na osobę nie przekracza kwoty 600 złotych, zwanej kryterium dochodowym na osobę w rodzinie przy jednoczesnym występowaniu co najmniej jednej z dysfunkcji:
  - ubóstwa;
  - sieroctwa;
  - bezdomności;
  - bezrobocia;
  - niepełnosprawności;
  - długotrwałej lub ciężkiej choroby;
  - przemocy w rodzinie;
  - potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
  - potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
  - bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;

- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- alkoholizmu lub narkomanii;
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej;
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W celu uzyskania pomocy należy zgłosić się do pracownika socjalnego w odpowiednim rejonie w mieście lub gminie.

Rodzaje pomocy, z której osoba w trudnej sytuacji może skorzystać z ośrodka pomocy społecznej w danej gminie lub mieście:

- pieniężna
- niepieniężna
- świadczenia zdrowotne
- świadczenia rodzinne
- świadczenia opiekuńcze

WAŻNE:

Od 1 stycznia 2025 roku wzrosną kryteria dochodowe w pomocy społecznej. Rząd ustalił, aby dla osoby samotnie gospodarującej kryterium wynosiło 1010 zł, a dla osoby w rodzinie – 823 zł. Zmiana kwot kryteriów dochodowych wpłynie także na podwyższenie kwot świadczeń pieniężnych, które związane są z ustawą o pomocy społecznej.

2. Pomoc pieniężna

---

a. Zasiłek stały

Zasiłek stały przysługuje:

- pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Zasiłek stały ustala się w wysokości:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż 719 zł miesięcznie,
- w przypadku osoby w rodzinie – różnicy między kryterium dochodowym na osobę w rodzinie a dochodem na osobę w rodzinie.

b. Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje:

- w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia

uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,
- rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny.

Zasiłek okresowy przyznawany jest w wysokości 50%:

- w przypadku osoby samotnie gospodarującej – różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej a dochodem tej osoby, z tym, że kwota zasiłku nie może być wyższa niż kwota kryterium dochodowego na osobę w rodzinie,
- w przypadku rodziny – różnicy między kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny.

c. Zasiłek celowy i celowy specjalny

Zasiłek celowy i celowy specjalny może być przyznany w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia.

d. Pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie

Osobie albo rodzinie gmina może przyznać pomoc w formie pieniężnej lub rzeczowej, w celu ekonomicznego usamodzielnienia. Może być przyznana w formie:

- jednorazowego zasiłku celowego
- nieoprocentowanej pożyczki

Warunki udzielenia i spłaty pożyczki oraz jej zabezpieczenie określa się w umowie z gminą. Pożyczka może być umorzona w całości lub w części, jeżeli przyczyni się to do szybszego osiągnięcia celów pomocy społecznej.

e. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie

Pomoc pieniężna na usamodzielnienie dla osób pełnoletnich opuszczających dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy.

f. Składki na ubezpieczenie społeczne

Osoba, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem może ubiegać się o opłacenie składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Składkę opłaca się od kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, jeżeli dochód na osobę w rodzinie osoby ubiegającej się nie przekracza 150% kwoty kryterium dochodowego na osobę w rodzinie i osoba opiekująca się nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom z innych tytułów lub nie otrzymuje emerytury i renty.

3. Pomoc niepieniężna

---

a. Praca socjalna

- udzielana jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód,
- świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym,
- prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej.

b. Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu przysługuje osobom:

- samotnym,
- bezdomnym z terenu gminy,
- osobom zmarłym na terenie gminy, którym rodzina nie jest w stanie zorganizować pochówku lub brak jest rodziny,
- sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego.

c. Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne: prawne, psychologiczne i rodzinne przysługuje osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo specjalistyczne udzielane jest bez względu na posiadany dochód.

- prawne to udzielanie informacji z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów,
- psychologiczne to proces diagnozy, profilaktyki i terapii,
- rodzinne to pomoc w funkcjonowaniu rodziny, w tym opieki nad osobą niepełnosprawną, terapia rodzinna.

d. Interwencja kryzysowa

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy.

e. Zapewnienie posiłku

Pomoc w postaci jednego gorącego posiłku dziennie przysługuje osobom, które własnym staraniem nie mogą go sobie zapewnić. Pomoc ta przyznawana jest także dzieciom i młodzieży w placówkach oświatowych poprzez zakup posiłków.

Wskazana pomoc realizowana jest w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. W ramach ww. Programu realizowane są działania dotyczące, w szczególności, zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,

- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, osobom chorym i niepełnosprawnym.

Pomoc w zakresie dożywiania przyznana jest osobom i rodzinom, jeżeli:

- dochód netto na osobę w rodzinie nie przekracza 200 % kryterium dochodowego, tj. 1200,00 zł na osobę w rodzinie,
- dochód netto osoby samotnie gospodarującej nie przekracza 200% kryterium dochodowego, tj. 1552,00 zł.

f. Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze świadczone są osobom w miejscu zamieszkania i polegają na pomocy w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiece higienicznej i pielęgnacji oraz w miarę możliwości, na zapewnieniu kontaktów z otoczeniem.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze przysługują osobom samotnym oraz w rodzinie, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

4. Świadczenia zdrowotne

W celu uzyskania dostępu do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych osoby nieubezpieczone mogą starać się o wydanie decyzji, potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej na okres do 90 dni na podstawie

art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. 2008 Nr.164 poz. 1027 z późn. zm.).

Decyzja taka może zostać wydana po:

- przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego,
- przedłożeniu dokumentów potwierdzających obywatelstwo polskie,
- udokumentowaniu zamieszkiwania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- stwierdzeniu spełniania kryterium dochodowego zgodnie z ustawą o pomocy społecznej,
- stwierdzeniu braku występowania dysproporcji pomiędzy wysokością dochodu a sytuacją majątkową osoby/rodziny.

Objęcie prawem do świadczeń opieki zdrowotnej może nastąpić na wniosek osoby nieubezpieczonej a w sytuacjach nagłych na wniosek zakładu opieki zdrowotnej udzielającej świadczeń medycznych.

Przed wydaniem decyzji potwierdzającej prawo do świadczeń opieki zdrowotnej należy wykluczyć możliwości zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego, podlegają m.in.:

- osoby pobierające zasiłek stały z pomocy społecznej niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;

- osoby, które uzyskały w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą, objęte indywidualnym programem integracji na podstawie przepisów o pomocy społecznej, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne lub dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania, przyznane na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- osoby bezdomne wychodzące z bezdomności niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego lub realizujące kontrakt socjalny w wyniku zastosowania procedury, o której mowa w art. 50 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.), niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu;
- dzieci do czasu rozpoczęcia realizacji obowiązku szkolnego.

5. Świadczenia rodzinne

---

a. Zasiłek rodzinny

Zasiłek rodzinny jest świadczeniem, które ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Wypłacany jest rodzinom w których miesięczny dochód na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza 674,00 zł (w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko

legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności 764,00 zł). Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko: 18 roku życia, nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia, 24 roku życia, jeśli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

b. Dodatki do zasiłku rodzinnego

Mając prawo do zasiłku rodzinnego możecie Państwo ubiegać się o następujące dodatki do tego zasiłku:

- z tytułu urodzenia się dziecka,
- z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania,
- z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego.

Podstawa prawna:

- USTAWA z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2024.323 t.j.)
- ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW z dnia 13 sierpnia 2021 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu

osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz.U.2021.1481)

6. Świadczenia opiekuńcze

---

a. Zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje: niepełnosprawnemu dziecku; osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności; osobie, która ukończyła 75 lat. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje także osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia. Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie umieszczonej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie. Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.

Od 1 listopada 2024 r. kwota zasiłku to 215,84 zł.

b. Świadczenia pielęgnacyjne

Od 1 stycznia 2024 r. obowiązują nowe przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych regulujące warunki przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, które wprowadziła ustawa z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym. Świadczenie pielęgnacyjne będą mogły otrzymać osoby, które sprawują opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami w wieku do ukończenia przez nie 18. roku życia. Nie ulegają natomiast zmianie rodzaje orzeczeń o niepełnosprawności lub

stopniu niepełnosprawności, które są wymagane przy ubieganiu się o świadczenie pielęgnacyjne. Zmienione przepisy rozszerzają również krąg osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego – od 1 stycznia 2024 r. świadczenie pielęgnacyjne będzie przysługiwać następującym opiekunom:

- matce albo ojcu,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359 oraz z 2022 r. poz. 2140) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Możliwość łączenia pracy zawodowej z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego:

Jedną z najważniejszych wprowadzanych zmian jest możliwość łączenia aktywności zawodowej, bez żadnych ograniczeń z pobieraniem świadczenia pielęgnacyjnego. Oznacza to, że po zmianach świadczenie pielęgnacyjne przysługuje rodzicom lub innym ww. kategoriom opiekunów bez jakichkolwiek ograniczeń lub limitów w zakresie podejmowania zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej (także również w sytuacji, gdy opiekun dziecka w wieku do ukończenia 18 r. życia ma ustalone prawo do własnej emerytury, renty lub innego świadczenia emerytalno-rentowego).

Od stycznia 2024 r. świadczenie pielęgnacyjne wynosi 2988 zł.

PUNKTY NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ PROWADZONE PRZEZ STOWARZYSZENIE "DOGMA"

- Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 3 MOPS, ul. Oblatów 24
- Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 5 MOPS, ul. Dębowa 16c
- Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 2 MOPS, ul. Warszawska 42

Porady są udzielane od poniedziałku do piątku od 16.00 do 20.00

PUNKTY NIEODPŁATNEGO PORADNICTWA OBYWATELSKIEGO PROWADZONE PRZEZ STOWARZYSZENIE "DOGMA"

- Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 9 MOPS, ul. Krakowska 138
- Terenowy Punkt Pomocy Społecznej nr 8 MOPS, ul. Łętowskiego 6a
- Centrum Rehabilitacji Społecznej MOPS, ul. Wojewódzka 23

Porady są udzielane od poniedziałku do piątku od 16.00 do 20.00

PUNKTY NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ I MEDIACJI

Miejska Izba Wyrzeźwiń w Katowicach, ul. Macieja 10

Poniedziałek - piątek 16.00 - 20.00

Przychodnia nr 13 "Moja Przychodnia", ul. Ordona 3

Poniedziałek - piątek 8.00 - 12.00

Przychodnia nr 13 "Moja Przychodnia", ul. Ordona 3

Poniedziałek - piątek 13.00 - 17.00

Miejski Dom Kultury w Katowicach ul. Hallera 28

Poniedziałek - piątek 11.00 - 15.00

Miejski Dom Kultury w Katowicach ul. Markiefki 44a

Poniedziałek - piątek 9.00 - 13.00

ZAPISY NA PORADY

- **telefonicznie** - pod numerem telefonu: **32 259-37-36** w godzinach pracy urzędu
- **elektronicznie** - zapisując się przy pomocy formularza dostępnego na stronie: <https://zapisy-np.ms.gov.pl>

NIEODPŁATNE USŁUGI
-POMOC PRAWNA
-PORADY OBYWATELSKIE
-MEDIACJA

Ministerstwo
Sprawiedliwości

KATOWICE
dla odmiany